

Janko Glaser: Čas — kovač. Pesmi. Samozaložba. Maribor. 1929. Str. 70.

Glaserjeva pesniška zbirka Čas — kovač, ki je izšla deset let za Pohorskim poti, ne kaže pesniške rasti ne v vsebini, ne izrazu, formi, ne dozorevanja vase ali v svet, temveč priča celo o pojemanju pesniške moči. Le čut za zunanjo kulturo je postal večji. Zbirka je namreč vzorno izdana, tipografsko prijetna in skrbno sestavljena, ni obtežena s kopico enakih pesmi, kar kaže Voduškovu in Božetstrove zbirke, ki sta v vsakem oziru daleč za Glaserjevo.

Glaserjeva pesniška narava ni široka ne globoka, umetniška ambicija je premajhna, da bi se dalo govoriti o umetninah, tudi njegov notranji svet je preozek, da bi ga pesnik razgibal v formi ali pa vsebini in mu odprl nova obzorja. Značilen za Glaserja je idilični impresionizem narave, ki pa ima še zelo star izraz in je močno nefiguralen. Zdi se mi celo, da je ta impresionizem močnejši v Pohorskih potih in bolj pristen. Čas — kovač — naslov je ponesrečen — je vsebinsko nadaljevanje prve zbirke in ni nikakega novega doživlja zase, ki bi zahtevalo ta zbornik. Zbirka je po vsebinskem ustroju razdeljena na štiri dele, v impresivno domačnost, družinske idilike, v miselno refleksivni in literarni del ter v priložnostne pesmi; delitev je formalna in ni izvedena po notranji gradaciji ali psihološki liniji. Ta delitev kaže pač kulturo, ne pa umetniške potenciale.

Pesniška sila Glaserjeve narave ni samoukila, ampak preočito kaže župančičev vpliv, ki mu verno sledi. Po «Dumi» je Glaserju priljubljena daktilska vrstica (širokost sloga) v župančičevi dikciji (n. pr. «želja», «Sredi posekane planje», «Jesenska pesem», «Moj ded»); ljubi tudi prosti verz, pa brez dosledne notranje ritmičnosti in pravega zlitja — (forma pri prostem verzu je določena po vsebini in občutju, torej strogal) —, kar dela pesmi medla, vodene in jih zavaja celo v prozo («Detinstvo» — n. pr. «Za našo hišo kup peska je stal» i. t. d. ali «Sanje»); dosledno pa kažejo razkol med ritmom (obliko) in vsebino (n. pr. V mesečini [23], Sinčku [25] i. dr.), neuhodnost (n. pr. «Da tako bi, roža, cvela [in dehtela] tudi ti» str. 31. i. t. d.) in razvlečenost. Razen tega je Glaser tudi oblikovno odvisen v prvi vrsti od župančiča (n. pr. «čše pojote», «gondovi na desni, na levi», «tih blek nase», «mlada, razvneti», «carce uglašeno», «volk — čas», asocijacija po volk — glad, «v dalje poje», «zveku tajnemu nastavi» in polno drugega). Kljub skrbnosti, s katero so pesmi sestavljene, je med njimi še precej ponavljanja (n. pr. frate, bolest, kovač, v duši mladi i. dr.), neuglašenosti in banalnosti (n. pr. «Z vedro vdanostjo [!], in nečna [!]), za peščeni rob hvaležna», rima prednik o v in k o v, «ti kot v spanju bo morda ašlo». Vsebinsko večina pesmi je poleg občutja že stara in znana, da res ne morem najti tipično nove besede ali misli. Misel v «Meditaciji» je že obrabljena, isto v «Elegiji» in večini impresij. Ugajata mi pesmi «Večer» in «Epitaf poetu», prva radi občutja in oblike, druga radi izraza, nemogoči pa so mi zdita pesmi «Sanje» in «Detinstvo». Tudi literarne pesmi niso močne. Narodni motivi so pa le motivi in ne osebna pesnikova sila.

Glaserjeva zbirka je sicer močnejša od Voduškovu in Božetstrove, je pa vendar v celoti umetniško šibka in nima razen za pesnikov razvoj nikakega umetniškega pomena, kaže le kulturni razvoj časa in obraz generacije pred vojno in med njo.

Anton Ocvirk.

«Luč». Poljudno-znanstveni zbornik. V. Zbral L. v o Č e r m e l j. Trst 1929. Književna družina «Luč». Tiskala, izdala in založila tiskaran «Edinost» v Trstu. Strani 106.

Ta zbornik, ki je izšel v peti seriji zbirke Književne družine «Luč» obenem s povestjo Franceta Bevka «Krivda» in s prevodom slovaške povesti Martina